

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Nagy és Társa Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Nagy Zoltán ügyvéd) által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek - Dr. Varga Tamás Zsolt Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Varga Tamás Zsolt ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (**I. rendű alperes címe**) I. rendű és a dr. Jávorfai Tibor ügyvéd által képviselt **II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe)** II. rendű alperes ellen szerződés hatálytalanságának megállapítása iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2015. június 30. napján meghozott 25.P.24.531/2014/13. számú, 15. sorszám alatti kijavított ítélete ellen az I. rendű alperes részéről 16., a II. rendű alperes részéről 17. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság kijavított ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti.

Fellebbezett rendelkezését részben és akként változtatja meg, hogy az I. rendű alperes az elsőfokú ítéletben megjelölt ingatlanokra vezetett bírósági végrehajtás útján való kielégítés türése 225.705.960 (kétszázhuszonötmillió-hétszázötezer-kilencszázhatvan) forint erejéig köteles.

Az I. és a II. rendű alpereseket az államnak külön felhívásra egyetemlegesen további 2.500.000 (kétmillió-ötszázezer) forint feljegyzett fellebbezési illeték megfizetésére is kötelezi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal a pontosítással, hogy a II. rendű alperes türésre kötelezése helyett megállapítja: az I. és II. rendű alperesek között a b-i belterület .../198 helyrajzi szám alatti ingatlan 31356/200000, valamint a .../199 helyrajzi számú ingatlan 48058/200000 tulajdoni hányadára a 2009. február 11-én kelt I. rendű alperesi nyilatkozattal létrejött adásvételi szerződés a felperessel szemben hatálytalan.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 317.500 (háromszáztizenhétezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 55.000 (ötvenötezer) forint másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 281.700 (kétszáznyolcvanegyezer-hétszáz) feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a megismételt eljárásban előterjesztett kereseti kérelmében elsődlegesen azt kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az alperesek között 2008. május 16. napján létrejött vételi jogot alapító

szerződés annak fedezetelvonó jellegére tekintettel a felperessel szemben relatíve hatálytalan, és ennek folytán kötelezze az I. rendű alperest a hatálytalan szerződés alapján megszerzett vagyontárgyakból a felperes meg nem térült hitelezői igényei, azaz 309.608.990 forint kielégítésének tülésére. Az I. rendű alperes a felperesi igény kielégítését a b-i .../198 helyrajzi számú ingatlan vonatkozásában 13698/200000 tulajdoni hányad, míg a .../199 helyrajzi számú ingatlan 36326/200000 tulajdoni hányada vonatkozásában köteles túrni. A felperes kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest 20.700.000 forint felperes részére történő megfizetésére, amely a fedezetelvonással érintett és az I. rendű alperes által már eladott ingatlan tulajdoni hányadok ellenértékének felelt meg. Kérte a II. rendű alperes kötelezését mindezek tülésére.

A felperes másodlagos kereseti kérelmében, amennyiben a bíróság az elsődleges kereseti kérelmét nem találná megalapozottnak, kérte az alperesek közötti szerződés fedezetelvonó jellegének kinyilvánítása mellett az I. rendű alperes kötelezését a szerződés tárgyát képező ingatlanok felszámolási vagyponba történő visszaszolgáltatására, illetve a II. rendű alperes kötelezését ennek tülésére.

Előadta, hogy a felperes és a II. rendű alperes között 2007. április 17. napján együttműködési megállapodás elnevezésű szerződés jött létre, amely alapján a felperes a II. rendű alperes részére eladta a tulajdonában álló, b-ben található 6 db telekingatlant. A felek a vételárat 503.980.000 forint + áfa, azaz összesen 604.776.000 forintban határozták meg, amelyet a II. rendű alperes csak részben teljesített. A felperesi követelés biztosítása érdekében a szerződő felek 2008. október 29. napján tartozáselismerési nyilatkozat és készfizető kezesi megállapodás megnevezésű okiratot írtak alá, amely szerint a II. rendű alperes a vételárból 310.972.155 forinttal tartozik. A megállapodás szerint a II. rendű alperes tartozásának fedezetéül szolgál a b-i .../198 és 199 helyrajzi szám alatt nyilvántartott garázként megjelölt 60 db gépkocsi beálló is. A II. rendű alperes tartozásának további biztosítására **B. Sz. I.**, illetve a **C. Építőipari Zrt.** készfizető kezességet vállalt. Az okiratot az érintett felek 2009. március 30. napján közjegyzői okiratba foglalták. A kötelezetti teljesítés hiányában a felperes a közjegyzői okiratot záradékoltatta, és a kötelezettekkel szemben végrehajtási eljárásokat kezdeményezett. A felperes előadta, hogy az I. rendű alperes a vételi jog gyakorlásával 2009. március 6. napján kelt bejegyzéssel tulajdonjogot szerzett a II. rendű alperestől a b-i .../198 és 199 helyrajzi szám alatti ingatlanok meghatározott tulajdoni hányadán. Az adásvétel tárgyát képező ingatlanok teljes egészében a felperesi követelés kielégítési körébe tartoztak, így a szerződéssel az alperesek a felperes kielégítési alapját elvonták. Tekintettel arra, hogy az I. rendű alperes időközben több gépkocsi beálló helyet továbbértékesített, így e tulajdoni hányad vonatkozásában a garázshelyek értékéig terheli helytállási kötelezettség. Előadta, hogy az ügylet ingyenességét és rosszhiszeműségét vélelmezni kell, miután a vételi jog alapításának időpontjában az I. rendű alperes a II. rendű alperes tagjának, **B. Sz. I.**-nek házastársa volt.

Előadta, hogy az alperesek közötti szerződés fedezetelvonó jellegére tekintettel, annak relatív hatálytalanságának jogkövetkezményként az I. rendű alperes köteles túrni, hogy a felperes az alperes által megszerzett vagyontárgyakból meg nem térült 309.608.990 forint összegű követelését kielégítse. Az I. rendű alperes köteles továbbá az általa eladott ingatlanok értékével is helytállni a felperesi követelés erejéig. Hangsúlyozta, hogy a Ptk. 203. §-a szerinti marasztalási keresete szükségszerűen tartalmazza az annak megállapítása iránti kérelmet is, hogy az alperesek szerződése fedezetelvonó és a felperes vonatkozásában hatálytalan.

Az I. rendű alperes kérte a felperes keresetének elutasítását és perköltségben való marasztalását. Vitatta, hogy az alperesek között létrejött volna olyan szerződés, amelynek relatív hatálytalansága a Ptk. 203. § (1) illetve (2) bekezdésében foglalt feltételek alapján megállapítható lenne. Előadta, hogy a felperes keresetének a Pp. 123. § utolsó fordulata szerinti előfeltétele hiányzik, miután a II. rendű alperessel szembeni felszámolási eljárás megindulása folytán a felperest illető jogvédelem szükségessége megszűnt, mivel a Csódtv. 38. § (1) bekezdése alapján a II. rendű alperessel szemben

a végrehajtás folytatása kizárt, így nem lehetséges, hogy a felperes a felszámolás alá került gazdasági társasággal szembeni pénzkövetelését az I. rendű alperes tulajdonában álló ingatlanokból elégítse ki. A felperes kereseti kérelme ténylegesen a Csődtv. 40. § (1) bekezdésén alapul, amelyet azonban jogvesztő határidőn túl terjesztett elő, így azt el kell utasítani. Előadta, hogy a felperesi igényérvényesítés nem felel meg az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 3. pontjának sem, mivel az I. rendű alperes tulajdonjogának bejegyzésére a 2008. március 16. napján kelt opciós szerződés és az I. rendű alperes által 2009. február 11. napján kiadott vételi jog gyakorlásáról szóló nyilatkozat alapján került sor, amelyhez képest az F4 szám alatti mellékletként csatolt tartozás elismerési nyilatkozat és készfizető kezesi megállapodás értelmében a II. rendű alperes felperes felé fennálló tartozásának teljesítési véghatárideje 2009. június 30-a volt, így az I. rendű alperes tulajdonszerzésének időpontjában megnyílt követelés fennállásáról nem lehetett szó. A felperes nem tudta bizonyítani, hogy kereseti kérelme megfelel az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 4. pontjának, ugyanis a II. rendű alperes mint főkötelezett, illetve a **C. Zrt.** mint kezes 2008. december 31. napi mérlege alapján megállapítható, hogy mindketten jelentős saját tőkével rendelkeztek, amely fedezetet nyújthatott a felperesi követelésre. A felperes marasztalási keresetének összecszerúsége körében kiemelte, hogy az alperesek között 2008. május 16. napján létrejött vételi jog alapításáról szóló szerződés az egyes ingatlanrészek vételárát 1.194.000 forintban határozta meg, amelyre tekintettel az I. rendű alperes által a két érintett ingatlanból mindösszesen 15 db gépkocsi beállóhely értékesítése alapján a felperes legfeljebb 17.910.000 forint erejéig terjeszthetne elő marasztalási keresetet. Előadta, hogy a felperes keresete nem felel meg a Ptk. 203. § (1) bekezdése szerinti ingyenesség és rosszhiszeműség feltételének. Az I. rendű alperes a per során csatolta azt a finanszírozási szerződés megnevezésű okiratot, amely magában foglalt egy az alperesek között létrejött kölcsönszerződést is, amely igazolja az alperesek közötti visszerthes szerződés létrejöttét. Az I. rendű alperes vonatkozásában a rosszhiszeműség sem állapítható meg, miután az I. rendű alperes 2009. február 11. napján sem tudott arról, hogy a II. rendű alperesnek jelentős összegű tartozása áll fenn a felperessel szemben. A vételi jog gyakorlásának időpontjában az I. rendű alperes már nem volt **B. Sz. I.** házastársa, így a Ptk. 203. § (2) bekezdése szerinti vélelem nem áll fenn.

A II. rendű alperes a felperes elsődleges kereseti kérelmének elutasítását kérte, míg a másodlagos kereset teljesítését nem ellenezte.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletében annak tűrésére kötelezte az I. rendű alperest, hogy a b-i .../198 helyrajzi szám alatti ingatlan I. rendű alperes tulajdonát képező 13698/200000 tulajdoni hányadából, valamint a b-i .../199 helyrajzi szám alatti ingatlan I. rendű alperes tulajdonát képező 36326/200000 tulajdoni hányadából a felperes 309.608.990 forint erejéig bírósági végrehajtás útján kielégítést keressen. Kötelezte továbbá az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 18.050.000 forintot. Kötelezte a II. rendű alperest mindezek tűrésére. Kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen a felperesnek 2.620.900 forint perköltséget, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Indokolása szerint a perben nem volt vitatott, hogy az I. rendű alperes és **B. Sz. I.** házastársak voltak, továbbá az sem, hogy **B. Sz. I.** a II. rendű alperesi részvénytársaság részvényeinek 26%-ban tulajdonosa volt. Nem volt vitás továbbá a felperes és a II. rendű alperes közötti adásvételi szerződés ténye, illetve hogy a II. rendű alperes az ingatlanok vételárát nem fizette meg szerződösszerűen a felperes részére. Nem volt vitatott az sem, hogy a II. rendű alperes tartozás elismerő nyilatkozatot tett, illetve hogy **B. Sz. I.** és a **C. Zrt.** készfizető kezesi felelősséget vállalt az adásvételi szerződésből eredő tartozásért. A felek egyező előadást tettek arra nézve is, hogy az alperesek között vételi jogot alapító megállapodás jött létre, amely alapján az I. rendű alperes vételi joga gyakorlásával megszerezte a perbeli ingatlanok tulajdonjogát, majd azokból 15 db gépkocsi beállóhelyet értékesített. Az elsőfokú bíróság először a felperes másodlagos kereseti kérelmét vizsgálva megállapította, hogy annak előterjesztésére szükségtelenül került sor,

miután a felperes eredeti keresetlevelét a II. rendű alperessel szembeni felszámolás elrendelését megelőzően terjesztette elő a Ptk. 203. §-ára alapítottnan, így a per folyamán történt felszámolás elrendelés nem tette szükségessé a Csódtv. 40. § (1) bekezdésének megfelelő keresetváltoztatást.

Az elsőfokú bíróság ezt követően az elsődleges kereseti kérelem körében a fedezetelvonás tényének megvalósulását vizsgálta az alperesi védekezésre is figyelemmel. Megállapította, hogy a felperes a II. rendű alperessel szembeni felszámolás során hitelezői igényét határidőben bejelentette, azt a felszámoló 309.608.990 forint erejéig elismert követelésként nyilvántartásba vette. A felperes alanyi joga tehát nem enyészett el. Megállapította továbbá, hogy a fedezetelvonóként állított ügylet 2008. május 16-án jött létre az alperesek között, amelyet megelőzőt a 2007. április 27. napján a felperes és a II. rendű alperes között kötött együttműködési szerződésnek nevezett ingatlan adásvételi szerződés, amelyből eredően a II. rendű alperes vételár fizetési kötelezettsége fennállott. A vevő részére a szerződésben biztosított teljesítési határidő lejártá ugyanakkor nem feltétele a fedezetelvonó jelleg megállapításának, így az erre irányuló I. rendű alperesi hivatkozás nem foghatott helyt. Az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy a II. rendű alperesi gazdasági társaság egyéb vagyona kellő fedezetül szolgált volna-e a felperes követelésének, azonban az erre irányuló I. rendű alperesi hivatkozással szemben konkrét vagyonelem fennállására nem merült fel adat a perben, a könyvelésre irányuló hivatkozás pedig a felszámolás megindulását követően nem lehet alapos, hiszen a saját tőke megléte esetén a II. rendű alperes fizetési képtelensége nem következett volna be. Az elsőfokú bíróság a Ptk. 203. § (2) bekezdésében írt feltételekkel összefüggésben megállapította, hogy a perbeli garázshelyekre vonatkozó vételi jog alapításakor, vagyis a fedezeti vagyontárgy megterhelésekor az I. rendű alperes még házastársa volt **B. Sz. I.**-nek, így az ügylet tekintetében a rosszhiszeműséget és az ingyenességet vélelmezni kellett. Kiemelte, hogy az ingatlanok megterhelése a vételi jog alapításával már bekövetkezett, így a vételi jog tényleges gyakorlásának időpontja nem bírt relevanciával. Az I. rendű alperes ehhez képest az ügylet visszerhességét bizonyítani nem tudta, az általa csatolt kölcsönszerződés valódiságát a perben felmerült adatok kétséggé tették. Az I. rendű alperes ellentmondásosan nyilatkozott a kölcsönszerződés létrejöttének időpontjáról, annak összegét pedig a finanszírozási szerződés, illetve a vételi jog alapításáról szóló megállapodás eltérően jelölte meg. Bizonytalan volt a kölcsön megfizetésének módja is, továbbá aggályossá tette a kölcsön valódiságát, hogy az a II. rendű alperes könyveiben nem szerepelt. Ellentmondást tartalmaz a **B. Sz. I.** által 2009. február 24. napján a felperesnek írt levél, és a II. rendű alperes és **B. Sz. I.** által az I. rendű alperes részére küldött 2009. január 29. napján kelt levél tartalma is a vételi jog gyakorlása folytán létrejött adásvételi szerződés vételárának teljesítése vonatkozásában. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az I. rendű alperes a Ptk. 203. § (2) bekezdése szerinti törvényi vélelmet nem döntötte meg, ezért megállapította, hogy a 2008. május 16. napján kelt az alperesek között vételi jogot alapító megállapodás fedezetelvonó, amely az ügylet felperessel szembeni relatív hatálytalanságához vezet. A szerződés hatálytalanságának következménye, hogy az I. rendű alperes az általa szerzett vagyonnal a felperes követelése kielégítésére, illetve annak fedezete megteremtésére köteles, így túrni köteles, hogy a felperes az igényét a szerződéssel átruházott vagyontárgyból kielégíthesse. Az elsőfokú bíróság a PK vélemény 8. pontjára tekintettel megállapította, hogy az I. rendű alperes 15 db gépkocsi beállóhelyet értékesített, összesen 18.050.000 forint ellenében amely összeggel helyt állni tartozik a felperes irányába. Megállapította, hogy a felek az ingatlanok értéke vonatkozásában egyező előadást tettek, elfogadva az adásvételi szerződésekben rögzített értéket, így szakértői bizonyítás ebben a körben nem volt szükséges.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a felperes keresetének elutasítását, és a felperes perköltségben való marasztalását. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete jogszabálysértő, mivel az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a Ptk. 203. § (1)

bekezdését, a Csődtv. 40. § (1) bekezdését, az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény, és a 3/2008. számú PJE határozat rendelkezéseit. A BDT2009.2003. számú döntésre, illetve más eseti döntésekben foglaltakra utalással kifejtette, hogy a Ptk. 203. §-ához képest a Csődtv. 40. §-a olyan speciális szabály, amely a szerződés relatív hatálytalanságának megállapítását és a felperes igényének fedezetül szolgáló vagyontárgyat megszerző személy tűrésre kötelezését kizárja, amennyiben az adóssal mint kötelezettel szemben a szerződés relatív hatálytalanságának megállapítására irányuló perindítást követően felszámolási eljárás elrendelésére kerül sor. Ilyen esetben a relatív hatálytalanság iránti kereset elutasításának van helye, mivel ellenkező esetben a fedezetelvonással érintett vagyontárgy nem az összes hitelező igényének kielégítési alapját szolgálná, hanem csak és kizárólag a fedezetelvonásra hivatkozó és a bírósági igényérvényesítést választó hitelezőét, amely a jogalkotói szándékkal ellentétes megoldásnak minősülne. Az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 11. pontja is azt tartalmazza, hogy a Ptk. 203. §-ára alapított per lefolytatásának nem akadályozza az adós elleni felszámolási eljárás megindulása, azonban ilyen esetben a Csődtv. 40. § (1) bekezdés a)-c) pontjai szerint az érvénytelenség jogkövetkezményével meg kell támadnia azt a szerződést, amely a hitelezői igények kielégítési alapjának elvonását eredményezte. A perbeli esetben a felperes ezt a keresetmódosítást elkésetten, 2015. május 5. napján terjesztette elő. A keresetváltoztatás szükségességét támasztja alá az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 12. pontja is, amely szerint a felszámolás kezdő időpontja után csak a Csődtv. 40. §-a alapján az ott írt jogvesztő határidő alatt megindított megtámadási perben vizsgálható a jogügylet fedezetelvonó jellege. Amennyiben tehát az elsőfokú bíróság az irányadó jogszabályokat és az e körben kialakult bírói joggyakorlatot helyesen értelmezi, a keresetet el kellett volna utasítania. Az elsőfokú bíróság egyébként tévesen foglalt állást akként, hogy a másodlagosként megjelölt felperesi kereseti kérelmet hatályosan elő nem terjesztettnek minősítette, azt ugyanis a felperes vagylagos kereseti kérelemként alakyszerűen és szabályosan a per 2015. május 6. napján megtartott tárgyalásán benyújtotta, a bíróságnak pedig nincs joga ahhoz, hogy a felperes megváltoztatott keresetéről ne vegyen tudomást, vagy azt hatálytalanítsa. A felperes tárgyi keresethalmazatával kapcsolatos jogi álláspontját a 9/F/1. alatti előkészítő iratában világosan kifejtette. Az elsőfokú bíróság tehát akkor járt volna el helyesen, hogyha megállapítja, hogy a felperes keresetmódosítása elkésett, azt a jogvesztő határidőn túl terjesztette elő, ezért a keresetet elutasítja. Téves az elsőfokú bíróság azon megállapítása is, amely szerint a Pp. 123. §-a szerinti feltételeket a perben megállapítási kereset hiányában nem kell vizsgálni, mivel a bíróság a marasztalási kereset teljesítéséhez kizárólag azon megállapításon keresztül juthat el, hogy a perben támadott szerződés fedezetelvonó jellegűnek minősül. Az elsőfokú bíróság helytelenül értelmezte az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 3. pontját, így az ebből levont következtetése is jogszerűtlen, ugyanis az alperesek között 2007. június 6. napján jött létre először vételi jog alapítására vonatkozó kötelelem, amely időpontra nézve semmi nem utalt arra, hogy a II. rendű alperesnek tartozása állt volna fenn a felperessel szemben. Az elsőfokú bíróság tévesen foglalt állást az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 4. pontjában foglalt feltételek tekintetében is. Az I. rendű alperes ugyanis igazolta, hogy 2008. december 31. napján a II. rendű alperes és a C. Zrt. mint kezes saját tőkeállománya összességében meghaladta az egymilliárd forintot, amelyből következően felperesi ellenbizonyítás hiányában az elsőfokú bíróságnak azt kellett volna megállapítania, hogy az említett vagyon elégséges fedezetet nyújtott a felperesi követeléssel szemben. Ebben a körben nem a felszámolás kezdő időpontja bír relevanciával, hanem a vételi jog alapításának, illetve gyakorlásának időpontja, amelyre az I. rendű alperes által becsatolt közokiratok is vonatkoznak. Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg azt, hogy az I. rendű alperes a Ptk. 203. § (2) bekezdése szerinti ingyenesség és rosszhiszeműség vélelmét nem döntötte meg, mivel az elsőfokú bíróság teljesen figyelmen kívül hagyta az I. rendű alperes 2015. április 27. napján kelt előkészítő iratában foglalt érveket. Az elsőfokú ítélet jogszabálysértő abban a vonatkozásban is, hogy az I. rendű alperes tűrésre kötelezése 309.608.990 forint erejéig került megjelölésre, annak ellenére, hogy a támadott szerződés alapján az I. rendű alpereshez került vagyontömeg csak 49.000.000 forint értékű.

A felperes emellett a II. rendű alperessel szemben fennálló tartozása összecszerűségét sem bizonyította, ennek tényét az elsőfokú bíróság is rögzítette, ugyanakkor azt is megállapította, hogy a felszámolásban elismert követelés nagyságrendjére tekintettel a megtérült összegek pontos elszámolására nem volt szükség. Az I. rendű alperes álláspontja szerint azonban a felperest megillető és az ítélet hozatalakor fennálló meg nem térült tartozás összegének vizsgálata mellőzhetetlen, mert előállhat az is, hogy a felszámolási eljárás, illetve a kezessel szembeni végrehajtási eljárás során a felperes teljes követelése megtérül. A felperes keresete emellett nem felelt meg az 1/2011. (VI. 15.) PK véleményben írt egyéb feltételeknek sem.

A II. rendű alperes fellebbezést terjesztett elő az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezésével szemben, kérve annak megváltoztatását és a II. rendű alperes marasztalásának mellőzését. Kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet a II. rendű alperes tűrésre kötelezése mellett kizárólag az I. rendű alperest marasztalta, ezért a perköltségben való egyetemleges marasztalás nem jogszerű.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében tartalmilag az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperesek másodfokú perköltségben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 11. és 12. pontja lehetőséget teremtenek a Ptk. 203. § (1) bekezdése szerinti per lefolytatására a per során felszámolás alá került adós által kötött ügylet fedezetelvonó jellegének megállapítása érdekében. Előadta, hogy az I. rendű alperesi érveléssel szemben a felperesnek a perbeli fedezetelvonó szerződés megkötésének időpontjában már esedékessé vált, lejárt követelése állt fenn a II. rendű alperessel szemben. Az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 4. pontjában írtakat, a II. rendű alperes a perben nem bizonyította, hogy a támadott szerződés létrejöttének időpontjában megfelelő fedezeti vagyonnal rendelkezett volna a felperesi követelés kielégítésére. A II. rendű alperes és a kezes társaság saját tőkéje nem bizonyítja a teljesítőképességet, hiszen a beszámoló saját tőke adatából nem ismerhető meg a társaságot terhelő kötelezettségek mértéke. Az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást az ingyenességre és rosszhiszeműségre vonatkozó törvényi vélelemmel összefüggésben is.

A fellebbezések nem érintették az elsőfokú ítéletnek az I. rendű alperes marasztalására irányuló kereseti kérelmet részben elutasító rendelkezését, amely fellebbezés hiányában a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett.

Az I. rendű alperes fellebbezése túlnyomó részben, a II. rendű alperes fellebbezése teljes egészében alaptalan.

Az ítéletábra az I. rendű alperes fellebbezése alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy indokolt-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése eljárási szabályszegés miatt a Pp. 252. § (2) bekezdése szerint.

A felperes megismételt eljárásban előterjesztett kereseti kérelmét a Pp. 3. § (2) bekezdése alapján tartalma szerint kellett értelmezni és elbírálni. A felperes kereseti kérelme annak megállapításán alapult, hogy az alperesek között létrejött adásvételi szerződés fedezetelvonó jellegű, amelynek jogkövetkezménye a relatív hatálytalanság. Ezt fejti ki a felperes 9/F/1. keresetpontosításának 3. oldalán arra utalva, hogy a fedezetelvonó ügylet tényére alapított keresetnek szükségszerűen része annak megállapítása, hogy a perben támadott szerződés a felperessel szemben hatálytalan. A felperes arra is helyesen hivatkozott, hogy a Ptk. 203. § (1) bekezdésének megfelelő tartalmú megállapítási kereset vonatkozásában a Pp. 123. §-a szerinti feltételek fennállását nem kell vizsgálni. Az elsőfokú bíróság tehát akkor járt volna el helyesen, ha az így értelmezett, azaz a szerződés relatív hatálytalanságának megállapítását is tartalmazó kereseti kérelmet bírálja el

[1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 7. pont]. Az elsőfokú bíróság ehhez képest csak a tűrésre kötelezés iránti kereseti kérelemről rendelkezett, amely a II. rendű alperessel szemben nem értelmezhető. A Ptk. 203. § (1) bekezdésén alapuló kereseti kérelemnek helyt adó döntés esetén tehát a fedezetelvonás jogkövetkezményének, azaz a szerződés relatív hatálytalanságának ítéleti megállapítása nem mellőzhető. A kereset tartalmának helytelen értelmezése, azaz a megállapítás iránti kereset figyelmen kívül hagyása ugyanakkor nem olyan eljárási szabálysértés, amely az elsőfokú eljárás megismétlését szükségessé tenné, mert ez a másodfokú eljárásban a rendelkező rész pontosításával korrigálható.

A felperes által a megismételt eljárásban előterjesztett kereseti kérelem megfelelt az ítélet tábla 5.Pf.22.192/2013/8. számú hatályon kívül helyező végzésében írtaknak, így a Pp. 121. § (1) bekezdés e) pontja és az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 6. pontja szerinti feltételeknek, tartalmazta a felperes javára a felszámolási és végrehajtási eljárások során megtérült összegek megjelölését is. Az I. rendű alperes ehhez képest a megtérülés nagyobb mértékére hivatkozással vitatta a kereset összecszerúságát. A kereset ilyen vitatása önmagában azonban nem felel meg a Pp. 139. §-ának, amely szerint az ellenkérelemben elő kell adni az annak alapjául szolgáló tényeket és azok bizonyítékait. Megfelelő tartalmú ellenkérelem hiányában sem a bizonyítási teherről szóló tájékoztatásra, sem a bizonyítási eljárás érdemi lefolytatására nem kerülhetett sor a perben. Ebből következően megalapozatlanul hivatkozott az I. rendű alperes arra, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok helytelen mérlegelésével állapította meg a felperest illető követelés összegét. Az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárás kiegészítése ezért nem szükséges, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére a fellebbezésben felhozott okokból nem volt sem ok, sem lehetőség.

Az elsőfokú bíróság helyesen döntött a felperes kereseti kérelmeinek egymáshoz fűződő viszonyát illetően, amikor a 9/F/1. alatti beadvány alapján úgy foglalt állást, hogy a másodlagos kereseti kérelmet figyelmen kívül hagyta. A felperes a 9/F/1. alatti beadványában egymással látszólagos halmazati viszonyban álló, a petitumot illető valóságos vagylagos és eshetőleges kereseti kérelmeket terjesztett elő, amelyek nem többféle jogalapon ugyanarra a követelésre, hanem eltérő tartalmú döntésre irányultak azzal, hogy a másodlagos kereseti kérelmet arra az esetre terjesztette elő, ha az elsődleges nem lenne alapos. Ilyen vagylagos kereset azonban a Pp. szabályai szerint nem terjeszthető elő, ugyanis a másodlagosnak mondott kereset az elsődleges kereset tárgyában hozott jogerős döntéshez képest lenne csak vizsgálható, ami egyetlen perben nem lehetséges. Az így előterjesztett kereseti kérelemből ezért a másodlagosnak nevezett keresetet egyszerűen figyelmen kívül kellett hagyni.

Téves az I. rendű alperes fellebbezési okfejtése arra nézve, hogy a másodlagos kereseti kérelem tárgyában kellett volna először döntenie az egész kereset elutasításával. Ha az elsőfokú bíróság a másodlagos kereseti kérelmet elbírálhatónak tartotta volna, annak tárgylására csak akkor térhetett volna át, ha az elsődleges kereseti kérelmet alaptalannak találja, márpedig annak az elsőfokú bíróság túlnyomó részben helyt adott, tehát a további, eshetőleges kereset vizsgálatára vonatkozó kötelezettsége nem lehetett.

Mindezekből következően az elsőfokú bíróság nem vétett olyan eljárási szabálysértést, amely az elsőfokú eljárás megismétlését tenné szükségessé.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a döntésével és annak jogi indokaival az ítélet tábla lényegében egyetértett, azokat a fellebbezésekben foglaltakra is tekintettel az alábbiak szerint pontosítja.

Alapítanul állította fellebbezésében az I. rendű alperes, hogy a felperesi követelésnek a fedezetlevonó szerződés létrejöttkor kell az igény stádiumában lenni, ugyanis az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 3. pontjából ennek az ellenkezője következik. A szerződés fedezetlevonó jellege megállapításának feltétele, hogy az ügylet megkötésekor a követelés létezzen, de nem kell lejárt, esedékes követelésnek lennie. A követelés igény állapotába kerülése, azaz bírósági úton való kikényszeríthetősége a fedezetlevonó szerződés jogkövetkezményeinek alkalmazása iránti per eredményességének feltétele. Az adott esetben e feltételek teljesültek, mert a felperes II. rendű alperessel szembeni követelése 2007. április 27. napján keletkezett, 2008. december 31. napján vált esedékessé, a per pedig 2010. október 27. napján indult, tehát ennek alapján a kereset teljesítésének akadálya nem volt.

Az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 4. pontja értelmében fedezetlevonás tényét a szerződéskötés időpontjára nézve kell vizsgálni. A perbeli esetben mindenképp arról kellett állást foglalni, hogy a vételi jog alapításával vagy annak gyakorlásával valósulhat-e meg a fedezetlevonás, azaz melyik ügylet időpontjára nézve kell a fedezetlevonás tényét objektív szempontok szerint vizsgálni. Az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 2. pontjából következően a követelés kielégítési alapjának elvonása nemcsak átruházással, hanem fedezetlevonó célú megterheléssel is megvalósulhat. A perbeli esetben a fedezeti vagyon részét képező ingatlanok megterhelése biztosítéki célú vételi jog alapításával történt, amely atipikus biztosítéki ügylet. Abban a kérdésben, hogy a vételi jog alapítása önmagában eredményez-e fedezetlevonást, egyrészt figyelembe kell venni, hogy azt az ingatlan-nyilvántartásba nem jegyezték be, azaz a felperessel szemben nem volt hatályos, tehát a vételi jog léte bejegyzés nélkül a felperesi követelés kielégítését a perbeli ingatlanokból elvileg nem akadályozta. Másrészt azonban a vételi jog alapítása fedezetlevonó célzatú ügyletnek minősül azáltal, hogy a vételi jogról szóló megállapodás szükségképpen magában foglalja a vételár meghatározását, amely kihat az ingatlan értékesítésének lehetőségére, hiszen reális forgalmi viszonyok között kizárt, hogy az ingatlant az opciós vételárat meghaladó vételáron lehessen eladni, ha a vevőnek azzal kell számolnia, hogy azt tőle a vételi jog jogosultja egyoldalú nyilatkozattal az előre meghatározott alacsonyabb vételáron megveheti. A biztosítéki vételi jog alapítása akkor is negatív irányba befolyásolja az ingatlan forgalmi értékét, ha kikötött opciós vételár egyébként az ingatlan forgalmi értékének megfelel, mert a vételi jog fennállása a az ingatlan használati vagy hasznosítási lehetőségeit bizonytalanná teszi. Amennyiben pedig az ingatlan forgalmi értéke a bejegyzett vételi jog nélkül magasabb lenne, a fedezetlevonás ténye megállapítható.

Mindenk a perben ugyanakkor nem volt gyakorlati jelentősége, mert a fedezeti ingatlanokra nézve nem csak vételi jog alapítására, hanem a vételi jog gyakorlására is sor került, amelynek következtében az I. rendű alperes a 2009. február 11. napján kelt nyilatkozatával az ingatlanok tulajdonjogát adásvétel címén megszerezte. Ebből következően a fedezetlevonás kérdésének szempontjából a perben a vételi jog gyakorlásának és az adásvétel létrejöttének volt jelentősége, ezért a fedezetlevonás tényét a vételi jog gyakorlásával létrejött adásvételi szerződés időpontjára vonatkoztatva kellett vizsgálni.

A szerződés fedezetlevonó jellege akkor állapítható meg, ha a jogosult kielégítési alapját elvonja, és a kötelezettnek nincs egyéb olyan vagyona, amely a követelés teljesítésére fedezetet nyújtana. A fedezetlevonás jellemző módja, hogy az ilyen célú ügyletet a követelés esedékessé válása előtt kötik meg annak érdekében, hogy a követelés kielégítését a lejárat után ellehetetlenítsék. Tény, hogy a II. rendű alperesnek a felperesi követelés esedékessé válásakor nem maradt vagyona, amelyből alappal lehet arra következtetni, hogy a követelés fedezetét az alperesek közötti adásvétel vonta el, különösen arra a körülményre figyelemmel, hogy az I. rendű alperes által nyújtandó ellenszolgáltatás a felperes kielégítésére eleve alkalmatlan volt, hiszen a biztosítéki célú vételi jog

gyakorlása során a vételár teljesítésére beszámítással került sor. Az alperesi hivatkozásra tekintettel az ítéltábla hangsúlyozza, hogy II. rendű alperesnek, illetve a kezes társaságnak az adásvétel létrejöttének időpontjában nyilvántartott saját tőkéjének összege önmagában alkalmatlan annak alátámasztására, hogy a felperesi követelésnek lett volna egyéb fedezete is, különösen arra tekintettel, hogy mindkét társasággal szemben felszámolási eljárás indult.

Az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 4. pontja alapján a fedezetül szolgáló egyéb vagyon körében a felperesi előadással szemben az alpereseknek kellett volna ellenbizonyítással élniük, ilyen ellenbizonyításra azonban egyik alperes részéről sem került sor az elsőfokú eljárásban. Bizonyíték hiányában pedig a felperesi követelés kielégítetlensége mellett az alperesek egyéb fedezeti vagyon létre alappal nem hivatkozhattak.

Az I. rendű alperes fellebbezésében vitatta a Ptk. 203. § (2) bekezdése szerinti törvényi vélelem fennállását, illetve hivatkozott annak sikeres megdöntésére is. Az ítéltábla a korábbi elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező végzésben már állást foglalt arról, hogy az ingyenesség, illetve a rosszhiszeműség véelme az I. rendű alperes és volt házastársa közötti házassági kapcsolatra tekintettel fennállt, amely vélelem megdöntése az alpereseket terhelte. Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a vélelem fennállását a vételi jog alapításának időpontjára nézve kellett vizsgálni, ezért nincs jelentősége annak a körülménynek, hogy a vételi jog gyakorlásának időpontjában az I. rendű alperes házasságát már felbontották. A vélelem alapjául ugyanis a kölcsönös akaratnyilatkozat megtételével, annak időpontjában létrejött megállapodás szolgál, nem pedig a vételi jog gyakorlása során megtett egyoldalú nyilatkozat.

Az I. rendű alperes alaptalanul állította a törvényi vélelem fennállásának kizártságát az ingyenesség hiányában az alperesek közötti kölcsönszerződésről, illetve annak a biztosításáról szóló teljes bizonyító erejű magánokiratokra hivatkozva. Az alperesek közötti ügyleteket tartalmazó okiratoknak nem lehet ilyen szerepet tulajdonítani, hiszen a törvényi vélelemnek semmilyen jelentősége nem lenne, ha utólag az ügylet visszerhes jellegét korábbi okiratokkal látszólag igazolni lehetne. A Pp. 196. § (1) bekezdése szerinti teljes bizonyító erejű magánokiratok csak azt igazolják, hogy az alperesek milyen nyilatkozatokat tettek, illetve fogadtak el magukra nézve kötelezőnek, az azokban foglalt nyilatkozatok valóságtartalmát azonban a teljes bizonyító erejű magánokirati jelleg önmagában nem támasztja alá. Az ítéltábla a hatályon kívül helyező végzésben egyértelművé tette, hogy a törvényi vélelemre figyelemmel az alpereseknek kell bizonyítaniuk a megismételt eljárásban, hogy a közöttük valóban létrejött visszerhes kölcsönszerződés, amelyre tekintettel az opciós jog alapítása és az annak alapján létrejött adásvétel nem minősül ingyenes ügyletnek. A megismételt eljárásban az alperesek a bizonyítási kötelezettségüknek egyáltalán nem tettek eleget, ilyen irányú bizonyítási indítvánnyal nem éltek, csak azokra az okiratokra hivatkoztak, amelyek önmagukban a vélelem megdöntésére alkalmatlanok. A rendelkezésre álló okiratok és egyéb bizonyítékok alapján csak annyi állapítható meg, hogy a perben nem álló **B. Sz. I.**-nek az I. rendű alperes felé házastársi vagyontöbbség megszüntetése címén fennálló tartozását a II. rendű alperes mint gazdasági társaság ingyenesen átvállalta. Ez azonban a kölcsönszerződés visszerhes jellegét nem támasztja alá.

Az elsőfokú bíróság tehát helyesen állapította meg azt, hogy a törvényi vélelemmel szemben az alperesek bizonyítása a perben nem volt eredményes, és a fedezetelvonás ténye megvalósult.

A felperes érvényesíthető követelésének összegszerűségét illetően ugyanakkor az elsőfokú bíróság részben helytelen következtetésekre jutott.

Az ítéltábla a II. rendű alperessel szembeni felszámolási eljárásban 65.853.030 forint megtérülését tényként kezelte, mert az a perben nem volt vitatott, ezt meghaladóan további megtérülés a rendelkezésre álló adatokból nem állapítható meg. Tény továbbá, hogy a II. rendű alperes felszámolója a felperes felszámolási eljárásban bejelentett követelését csak 309.608.990 forintba igazolta vissza, a jegyzőkönyvben utalva arra, hogy a felperes a kamatkövetelését külön érvényesíti.

A kamatkövetelés érvényesítésére, annak mint hitelezői igénynek a a felszámolási eljárásban az egyéves határidőn belüli bejelentésére és felszámolói elfogadására azonban semmilyen további adat nem áll rendelkezésre, ezért a megtérülések kamatra való elszámolásának sem lehetett helye, mert a felszámolási eljárásban való igénybejelentés hiányában kamatkövetelés nem volt érvényesíthető. Ezért a felperes felszámolási eljárásban bejelentett követeléséből a megtérült 65.853.030 forintot le kellett vonni.

Ugyancsak a felperesi követelés összegszerűségét csökkenti annak a 18 db garázsingatlannak az összesen 18.050.000 forintos értéke, amelynek megfizetésére az elsőfokú bíróság az időközbeni értékesítésre tekintettel az I. rendű alperest marasztalta a felperes javára.

Mindezek alapján az ítélet tábla a rendelkező részben írtak szerint pontosította annak a felperesi követelésnek összegét, amelynek erejéig a I. rendű alperes a követelés végrehajtás útján való behajtásának tűrésére köteles.

Az I. rendű alperesi fellebbezésben foglaltakra tekintettel az ítélet tábla a Ptk. 203. § és a Csódtv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kereset viszonyát illetően az alábbiakat fejt ki. Az I. rendű alperes tévesen hivatkozott arra, hogy a szerződés fedezetelvonó jellegének megállapítása iránti per alatt az alperessel szemben elrendelt felszámolási eljárás azzal a következménnyel járna, hogy a Ptk. 203. §-ára alapított keresetet el kell utasítani. Az I. rendű alperes által hivatkozott eseti döntések mindegyike a korábbi bírói gyakorlatot módosító 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény előtt született. Az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 11. és 12. pontja világosan rendelkezik arról, hogy a Ptk. 203. § szerinti kereset elbírálásának nem akadály, ha per folyamatban léte alatt kerül sor az alperessel szemben a felszámolás elrendelésére. Ebben az esetben csak arra van szükség, hogy a felperes a követelését a jogvesztő határidőn belül a felszámolási eljárásban bejelentse, különben a követelése elenyészik. A felperes e köteletségének eleget tett, ehhez képest a perben sem keresetváltoztatásra, sem a Csódtv. 40. §-ának alkalmazására nem volt szükség.

A II. rendű alperesnek a perköltség viselésére vonatkozó fellebbezése sem alapos. A felperes mások közötti szerződés fedezetelvonó jellegéből eredő jogkövetkezmény iránt indított pert, ahol az alperesek mint szerződő felek a Pp. 51. § a) pontja szerinti kényszerű pertársak, akiket a Pp. 82. § (1) bekezdése alapján a perköltségben egyetemlegesen kell marasztalni, ezért a II. rendű alperes a perköltség viselése alól nem mentesülhetett.

Az ítélet tábla a kifejtettekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, egyebekben a rendelkező részben írt pontosítással helybenhagyta.

Az ítélet tábla észlelte, hogy a korábbi hatályon kívül helyezéssel érintett eljárásban a felperes fellebbezésével felmerült 2.500.000 forint feljegyzett fellebbezési illeték sorsáról az elsőfokú bíróság nem rendelkezett, ezért ezt az ítélet tábla pótolta akként, hogy annak viselésére a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a pervesztes alpereseket egyetemlegesen kötelezte.

Az alperesek fellebbezése érdemben nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdésére figyelemmel kötelesek a felperesnél felmerült másodfokú perköltség megfizetésére, amelynek összegét az ítélet tábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja, továbbá (4) és (5) bekezdése alapján állapította meg annak alapulvételével, hogy a megismételt eljárásban a munkadíj felére csökkentendő. A megismételt másodfokú eljárás az Itv. 51. § (1) bekezdése alapján illetékmentes.

Budapest, 2016. március 8.

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

. Benedek Szabolcs s.k.. Magosi Szilvia s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: